

Szügyi György- Gonda András- Magyar István⁷⁸: A klaszteresedés, mint együttműködő közösségek gazdasági és társadalmi értékteremtése a Kárpát-medencében

Absztrakt: Tanulmányunk feldolgozza az ArchEnerg Nemzetközi Megújuló Energetikai és Építőipari Innovációs Klaszter (továbbiakban ArchEnerg Klaszter) fogalmának rövid evolúciós folyamatát, a speciális szervezetfejlesztési és szervezetműködtetési társadalmi és gazdasági környezetet, ugyanakkor átfogó képet ad a klasztermenedzsment általános-, és projektmenedzsment tevékenységéről. Ezen specialitásokon túl a Kárpát-medencei sajátosságokba ágyazva mutat rá természetes egységként megvalósuló Kárpát-medencei klaszteresedés értelmét és főbb jellemzőit. A mai kor kihívásainak és a helyén való formában és módszerrel megfogalmazható válaszokon túl bemutatja a gazdasági hasznosság mellett megvalósuló technológiai- gazdasági- társadalmi innováció szinergikus előnyét és az így megvalósítható közösségfejlesztési hatását. Esetpéldaként bemutatja az ArchEnerg Klaszter általános klaszterformációhoz illesztett történetét, a mára kielélt küldetését, főbb múltbéli projektjeit és a 2014-2015-ben elvégzett ön és környezetelemzését, melynek eredményeként nevesítésre került a klasztermenedzsment kihívása, a legkorszerűbb kapitalizmus-kép Michael Porter féle megközelítését és az arra adott projekt válaszokat. Mindezen projekteket funkcionális területekre bontva mutatja be, majd a mára kialakított klasztertermékek, klaszterszolgáltatások specialitásainak és konkrét Know-how-inak lényegét és a klaszterszolgáltatási modelljét. Röviden kitérünk a szektorális hálózatosodás területeire és minden olyan jövőbe mutató projektfejlesztési irányra, mely a 2016-2020 időszakra vonatkozóan fókuszterülete a klaszter tevékenységének. Legvégül összefoglaljuk az eddigi klasztertevékenység tapasztalatain alapuló tanulságokat, melyek az együttműködési értékteremtés nyilvánvaló előnyeire, értékére épülően további klaszterműködési fejlesztés megalapozott megvalósítására adnak szakmai támpontokat. Ilyen értelemben is támogatva a témával való foglalkozás gyakorlati hasznosságát ugyanakkor elméleti és modellszerű elemekkel igyekszünk segíteni a témában való eligazodás sikerességét. Végül a szerzők köszönetet mondanak a Báthory-Brassai Konferencia lelkes szervezőinek, az előadóknak és az aktív támogatóknak, valamint a klaszter-szekció úttörő szerepét felvállaló és azt sikeresen betöltő résztvevőinek.

A klaszter speciális jellemzői a szervezetfejlesztés és szervezetműködtetés XXI. századi megvalósításában

A XXI. század jellemzői között kiemelten hangsúlyos a globális gazdasági verseny sikeres megvívásának igénye, társadalmunk (nemzetünk) előrehaladásának ügye. Ennek érdekében Magyarországon is sokféle együttműködési és szervezési módszertanok kombinációin alapuló kooperatív formáció jött létre a gazdasági szereplők közreműködésével. Tekintettel arra, hogy a gazdasági területen elért sikerek biztató előjelei a módszertanok és kombinációik eredményességére vonatkozóan, így hasznos lehet azok, a társadalom más területére vonatkozó adaptációját megvalósítanunk.

A mai kor a gazdaság sikeres szereplőinek organikus viselkedését igazolja vissza, azaz a hatékonyságot biztosító szerveződési mechanizmusokat úgy hasznosítja, hogy figyelmet és energiát fordíthatunk a humán erőforrás önmegvalósító kreativitásának hasznosulására. Gyorsan változó világunkban ugyanúgy megtalálhatók azok a szerveződési, együttműködési formák, melyek lényegi elemei (esetlegesen eltérő megjelenésük mellett is) beazonosíthatók és tudatosan kezelhetők. Így kerültek alkalmazásra a projektszerű működés elemei és összetett megoldásai, azaz a projekt-team-ek, konzorciumok, szindikátusok, holdingok és további, jogilag önállóan is nevesíthetők, mint például

⁷⁸ ArchEnerg Nemzetközi Megújuló Energetikai és Építőipari Innovációs Klaszter, Szeged, szugyi.gyorgy@archenerg.eu, agonda@archenerg.eu, euro@euromenedzser.hu

a klaszterek. A „klaszter” szó az angol „cluster” szóból magyarosodott, és legfőképpen fürtöt (esetleg nyálábót, csoportosulást is) jelenthet. A klaszter célorientált és hatékony működését csak úgy tudja biztosítani, hogy pontosan definiált és hierarchikus, strukturált célokkal (célrendszerrel) rendelkezik, melyek részben teljesítménymutatókat, valamint azokat kiegészítő, velük szerves egységben megfogalmazott eredményességi mutatókat tartalmaznak. A klaszter sikerességét a klasztercélok elérésének mutatószámok általi visszamérésének eredményei minősítik. Igaz ez a gazdasági-társadalmi technológiai innováció egyenkénti, vagy más közös kombinációban megjelenő lehetőségek feltárására és sikeres közös célok kitűzésével együttes sikerére is. Ideális esetben a klasztercélok harmonikusan illeszkednek, illetve foglalják magukba a belőlük generált projektek céljait (azok értelemszerűen illeszkedő mutatószámaival együtt). A klasztertagok tudatosodott érdekeit és az őket érintő célok alapján vesznek részt a klaszter általános munkájában, ugyanakkor nem szükséges a klaszteren belül minden tagnak minden projektben vagy programban közvetlenül részt venniük. A klaszteren belül formált kisebb közösségek érdekeiknek és céljaiknak megfelelően dönthetnek „fürtök” létrehozásában, melynek viszont céljait, célrendszerét tekintve kötelező illeszkednie a klasztercélokhoz, sőt a konkrét célt is nevesítenie szükséges a fürtök menedzsmentjének, hiszen így garantálható a klasztercélok szolgálata és a más tagok vagy fürtök céljaival megvalósítandó harmónia. Ilyen értelemben fürtösödés a klasztertagok kisebb csoportjai, azaz klaszterrészek között is értelmezhető.

A klasztermenedzsment általános tevékenységének átfogó bemutatása

Minden hálózati (klaszter) együttműködésnek legfontosabb tulajdonságai között említendő, hogy tagjainak érdekeit jól artikulálva, bizalmi alapú és intenzív információcserét megvalósító, ugyanakkor potenciálisan magas hozzáadott értéket előállító együttműködési forma. Tagjai ugyanis ideális esetben érdekeiket tudatosan feltárva, közös, illetve közössé fogalmazható célok megvalósításáért eredendően szinergikus együttműködést valósítanak meg. Mindez akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha az említett célok harmonikusan illeszkednek az együttműködési formáció (hálózat, klaszter) pontosan és pátozzsal megfogalmazott, pozitív jövőképehez. Ezen pozitív jövőkép elérhetőségét az ugyancsak pátozzsal megfogalmazott főtevékenységek, azaz a küldetés biztosítja.

Mindezek azt az általános üzenetet is hordozzák, hogy bár szervezési, szerveződési, illetve szervezetfejlesztési módszertanok sikeres illesztését kell jól megvalósítanunk, ugyanakkor ez olyan humánerőforrás környezetben formálódik és valósul meg, melynek önmagába vetett (pátoszos) hite „toló-motivációs” erővel, míg pozitív jövőképe”húzó-motivációs” erővel járul hozzá a hálózat, klaszter tagjainak egyenkénti és a teljes szervezet közös sikeréhez.

A klaszteresedés és a klaszterek, hálózatok működtetésének másik specialitása, hogy hatalom nélküli vezetési, menedzsment módszertanok tudatos használatát igényli. Ilyen értelemben az együttműködés kovásza a már említett érdektudatosság és pontos célmegfogalmazás, valamint az intenzív és bizalmi alapú információcsere, mely sikeres személyközi és szervezeti kommunikációs formákon alapul. Ez egyrészt igényli a szereplők kommunikációs készségeinek magas szintjét, másrészt annak napi rutinok általi gyakorlása folyamatos fejlesztést, csiszolást valósít meg.

A klasztermenedzsment tudatos kialakítása fontos feladat szemben egy gazdasági szervezettel a klaszterek esetében ugyanis nincs tulajdonos, aki akár személyes közreműködésével akár vagyona működtetésének sikere érdekében természetes szerepfeladatként felkéri, kijelöli vezetőit, menedzsereit a szervezetnek. A klaszterek esetében ezt a tagoknak előrelátó módon, azaz közvetlen céljaikon túl mutatva szükséges megtenniük. Néhány fontos klasztermenedzsment jellemzőt az eddigi működések alapján egyértelműen beazonosíthatónak látunk, melyek az alábbiak:

- Célszerű a tagoktól, tagszervezetektől független (így jellemzően nem, vagy részlegesen sem egyoldalúan favorizáló)
- klasztermenedzsment szervezetet, vezetőt felkérni, kinevezni
- A klasztermenedzsment vagy klasztermenedzsment szervezet alapvető kompetenciái között legyen a bizalomerősítő, érdekegyeztető, az érintettek motiváltságot, lehetőleg önmotiváltságot kiváltani képes személy illetve szervezet

- A klasztermenedzser vagy klasztermenedzsmment szervezet legyen képes erőforrás feltáró és erőforrás biztosító szerepének betöltésére
- Munkatílusa és az általa képviselt munkakultúra szerves részét képezze a kreatív, bármilyen szerveződést a közös cél irányában fordító, azt stimuláló, támogató

Fentiek mellett összegyűjthetők voltak a klasztermenedzsmment, illetve a klasztermenedzser főbb tevékenységei is:

- A klasztertagok és érintettek bizalmi szintjének növelése
- Az érintettek érdekeltségfeltárása
- A feltárt érdekek harmonikus illesztése az eltérések kezelése
- A hatalom nélküli koordinatív és bevonó vezetés
- Az önmotivált klasztertagok és érintettek „megalkotása”
- A közös pozitív jövőkép megalkotása és vonzóvá „varázslása”
- A pozitív jövőkép elérésének, pártosos küldetésstudatának és az egységes, jól definiált klaszteridentitás kialakítása
- A jövőképből lebontott pontosan megfogalmazott átfogó (integratív) cél megfogalmazása, az azzal történő érzelmi azonosulás és logikus egyetértés elérése
- A klasztercélok feltárása, strukturált rendjének (célrendszer) kialakítása
- A célstruktúrából generált, lebontott projektek, projekttervek, projekt-monitoring, projektkontroll megvalósítása, projekttanulások hasznosítása
- Intenzív, türelmes, eredményes személyközi és szervezeti kommunikáció megvalósítása
- Az intenzív, eredményes személyközi és szervezeti kommunikáció egységes és tudáshasznosításra alkalmas dokumentálása

A klaszterek projektmenedzsmment tevékenysége

A klaszterprojektek kizárólag a klaszter célrendszeréből származhatnak, azaz kerülhetnek lefelé (azaz al- vagy rész cél formájában) generálásra, megfogalmazásra. Ez a folyamat tulajdonképpen a célfeltárástól a pontos megfogalmazásig, a cél struktúra felállításáig terjedő folyamat, melynek végeredménye a kellő részletezettségű projektterv, ahol a számszerűen (azaz mutatószámokkal jellemzetten) meghatározásra kerül a projekt célrendszere, az egyes célok eléréséért felelős személyek, a cél eléréséhez szükséges bármilyen erőforrás, a lebontott és elvégezni szükséges feladatok, valamint a határidő és a projekt elvégzését elfogadó személy vagy testület. A tervezés követően a megvalósítás során nélkülözhetetlen a projekt előrehaladásának mérése, monitoringja, hogy a szükséges kontrollt a klaszter gyakorolni tudja a projektek megvalósítása fölött. A legkorszerűbb klaszterműködés szerves része a projektek teljeskörű, utólagos értékelése, a klasztermenedzsmmenttel mellyel következetes pozitív és negatív visszajelzést tud adni a projekt érintettjei, megvalósítói számára, melyhez jól illeszkedhet a jutalmazási és dorgálási rendszer következetes működtetése is. A korszerű, tudásbázisú szervezet működtetés megvalósításaként utolsó elemként jól illeszkedhet a projekt utólagos értékelésén alapuló tapasztalathasznosítás, azaz a további klaszterműködési helyzetek megelőző helyzetkezelési gyakorlata.

A társadalmi szervezetfejlesztés Kárpát-medencei sajátosságai

A Kárpát-medencei nemzeti integráció gondolata eredendően harmonikus megoldás hiszen, természeti egységet kezel „természetes egység”-ként. Ezen természeti egység földrajzi, kulturális, gazdasági aspektusait képes ugyanis megfelelő komplexitással és átjárhatósággal kezelni. Éppen a Kárpát-medencén belül mesterségesen meghúzott határok azok, melyek harmóniabontó hatásúak, ugyanis a Kárpát-medencén belül, annak régióit tekinthetjük természetes egységeknek, azok földrajzi, éghajlati, növénytermesztési, állattenyésztési, étkezési, öltözködési, építkezési, életmódbeli stb., homogenitása okán. Mindez hasonló hatással van e területek gazdasági, munkaerő-piaci specialitásaira is.

Miközben a Kárpát-medencei nemzeti integráció gondolatát ápoljuk, feladatunk mindezt az Unió gondolkodáshoz is illeszteni, ahogyan mindez nem más, mint a Kárpát-medencére megvalósított

globalizáció, hiszen a sajátosságokat úgy veszi figyelembe, hogy azok nem egymás ellen, hanem egymást gazdagító módon érvényesülnek.

A Klaszter menedzsment kihívásai és az adekvát válaszok jellemzői

Mitől klaszter az ArchEnerg Klaszter általános együttműködési jellemzői alapján azaz, ami összetartja egyrészt a pályázati lehetőségek, az üzleti közös érdekek, az így előállítható versenyelőnyök, valamint az innováció nyújtotta extra hozzáadott értékek, és az így generálható lehetőségek?

Klaszterünket ugyan, kezdetben a pályázati lehetőségek tartották össze, viszont a kooperáció nyújtotta extra előnyök hamarosan további tudatosságot honosítottak meg a klaszter-együttműködési kultúrájában. Az együttműködés jelentőségének és célorientált fejlesztésének felismerése óta (nagyjából a 2011. év) a közös, illetve közössé formálható célok, üzleti lehetőségek jelentősen erősödtek, így inspirálóbbá váltak, mint előtte.

2012. óta a technológiai innováció nyújtotta lehetőségek mellé az üzleti folyamatok innovációja (közös marketing és üzleti projektek, a tudáshasznosításra való koncentráció, a projekt-menedzsment kultúra fejlesztése és a Nemzetközi Klaszter Kiválósági fokozatok közös elérésének víziója, az új érték- és menedzsment-trendek megismerése és alkalmazásba vétele fokozta az együttműködés dinamikáját. Egy évvel e folyamatok felerősödését követően a Michael Porter-féle CSV (Create Social Value: a társadalmi értékekhez és célokhoz illesztett gazdasági értékteremtés pozitív spirált képző hatása) kultúránkban történő meghonosítása ugrásszerű minőségi fejlődést eredményezett.

Klaszter, mint minden gazdaságilag hasznos fennmaradó forma

$$\frac{\text{Eredmény}}{\text{Ráfordítás}} > 1$$

1. ábra: Klaszter-egyenlet, mint minden gazdaságilag hasznos, fennmaradó forma

Mindez csak annyi az „érdekelt felek” (az Európai Klaszter Kiválóság fokozatainak megszerzését támogató szakirodalom és teszt értelmezése szerint „Committed Partners” fogalomként szerepel) kooperációján és közös céljaik elérésének eredményességén alapul, így csak az ő cselekvő közösségük optimumát nyújtja.

Mindez az alább szemléltetett együttműködési elemek jellemzőinek és azok egymásra épülésének logikájával és beteljesedési folyamatával együttesen értelmezett.

2. ábra: Az együttműködő partnerek kooperációs jellemzői, Szügyi György szerkesztése

ArchEnerg Klaszter rövid történeti áttekintése

- Alakulás időpontja: 2007 márciusában 4 vállalkozás által
- Jelenlegi (jelen kiadvány kéziratának leadásának időpontjában) taglétszám: 85 tag
- Szegedi és környékbeli cégek, illetve (folyamatosan bővülő létszámban) Budapest és országos hatókörrel
- Akkreditált Innovációs Klaszter cím elnyerése 5. alkalommal (2008, 2009, 2011, 2013, 2014.) a jelenlegi akkreditáció 2016. februárig érvényes
- Folyamatos növekedési igények, innovációs megkeresések
- A klasztertagok és a stratégiai iparágak folyamatos erősödése
- 2012-2015 az intenzív minőségi és klasztermenedzsment-fejlődés éve

Küldetésünk

Az ArchEnerg Klasztert azzal a vízióval alapítottuk, hogy támogassuk egy olyan gazdasági és társadalmi modell kialakítását, mely tagjainknak és partnereinknek a megújuló energiaforrások, valamint a zöld energia használatával, a magas hatékonyságú energiahasznosítás megvalósításával, valamint üzleti folyamataik, együttműködésük hatékonyságának kutatásfejlesztésére, innovációjának teljes körű folyamatára (KFI) fókuszálva segítsük a zöld gazdaság kialakítását és a fenntartható jövőt.

Főbb projektjeink környezeti, energetikai és hulladékhasznosítási fejlesztések

- Műanyag hulladékok energetikai célú hasznosítása pirolízissel
- 6 klasztertag vállalat együttműködése
- Teljes projektköltség: ~ 1 milliárd Ft

HURO 09/01 Román-magyar határon átnyúló projekt

NETECOWAT

- Csongrád megyei házi kutak állapotának felmérése és egy víztisztító berendezés továbbfejlesztése
- Lead Partner: Temesvári Nyugati Egyetem
- Projekt partneri státusz
- Projekt költségvetés: ~50.000 €

Napkollektor gyártási kapacitás kiépítése

- Gyártócsarnok
- Szükséges berendezések, know-how beszerzése
- Projekt költségvetés: ~140 M Ft.

HURO 10/01 Román-magyar határon átnyúló PASSHOUSE projekt

- Egy minta passzívház monitoring rendszerének megtervezése és beállítása.
- A passzívház szabvány tudományos alapokon nyugvó régiós adaptációjának megvalósítása.
- Temesvári Műszaki Egyetem
- Projekt költségvetés: ~48.000 €

3.3. A klaszter stratégia kialakításához vezető SWOT-elemzésünk

Út a kiválóság felé

- Ötletek, projektek generálása egyre szélesebb tagi, partneri kör által
- A klaszter-menedzsment szervezet Silver/Gold Label projektterve 2013- 2015
- Üzleti innovációs szemlélet értékteremtő képességének kialakulása
- Nemzetközi kapcsolatrendszer és a tagok nemzetköziesedésének kialakulása

Gyengeségek, veszélyek

- A magyarországi együttműködési kultúra
- A magyarországi gazdasági helyzet

- A változásra, önfejlődésre való nyitottság hiányosságai
- Ismeretlen technológiák gyors adaptálásának szükségessége
- Eddig még nem alkalmazott együttműködési és üzleti innovációs módszerek sikeres alkalmazásának igénye
- Új együttműködési formák sikeres alkalmazása
- Nemzetközi kultúrák és a piac eredményes kezelésének megvalósítása
- Gazdasági sikerek megfelelő eredményeinek biztosítása

Erősségek, lehetőségek

- Az európai klaszteresedés erősödése
- A magyar klaszteresedés eredményeinek növekedése
- A projekt-eredmények pozitív spirálja

A klasztermenedzsment kihívásai

Az ArchEnerg Klaszter mottója, Michael Porter a klasztermenedzsment guru társadalmi és szakmai jövőképe alapján:

„A céges profitok nem egyenrangúak. A társadalmi célt is megvalósító profit a kapitalizmus magasabb formáját testesíti meg; azt, amely pozitív ciklust, egymást erősítő hatást hoz létre a cégek prosperitása és a társadalom jólét között.”

Építőipari projektekben tervezzük további együttműködésünket a megújuló energetikai és az energiahatékonyság-fejlesztési elemek szinergikus összekapcsolásával az alábbiakban

- Passzívház építése új építő- és szigetelőanyagok alkalmazásával
- Kis energiájú termálvíz visszasajtolás megvalósítása konkrét problémamegoldó projektben és általánosan bizonyos kőzetfajták esetében
- Nemzetközi léptékben is kiemelt energia-hatékonyságú hőszivattyús hőközpontok, hűtő-fűtő megoldások megvalósítása (építőipari projektekkel kombináltan is)

A tagok között milyen az együttműködés, mik az egyes szegmensek csatlakozási stratégiája?

Környezetvédelmi projektek

- Technológiai innovációs megoldások sikeres alkalmazása (veszélyes) hulladék-kezelési projektekben, az üzleti és társadalmi innovációval szinergikus egységben
- Biológiai és műszaki innovációs megoldások sikeres alkalmazása víztisztítási projektekben,
- Üzleti innovációs eljárások kidolgozása és ágazat specifikusan adaptált változatainak sikeres alkalmazásba vétele energetikai és más ágazati fókuszok esetén

Területi és nemzetközi hálózatosodás

A fejlődés alap pillérei nemzetközi klaszter hálózat kialakítása

- Cross-border együttműködés: Románia, Szerbia viszonylatában
- Kárpát-medencében végzett „nemzetközi” magyar-magyar kooperáció
- A teljes Duna Régióban megvalósított projektek
- Ausztria, Németország, Lengyelország kiemelt viszonylatában tervezett együttműködések

Mire vagyunk nyitottak? Mindenre!

Mit adunk?

- 1:6,2 jósági tényezőjű víz-vizes hőszivattyús hőközpont és hűtő-fűtő rendszer kialakításának know-how-ja
- Innovatív technológiák transzferje az energetikai, környezeti projektekben
- Üzleti folyamatok innovatív fejlesztése hatékonyan és eredményorientáltan

Mindezek klaszterkoncepciónkban összefoglalva az alábbiakat jelentik.

3. ábra: Az ArchEnerg Klaszter funkcionális szolgáltatási modellje, Szügyi György szerkesztése

Mit várunk?

Nyitott, együttműködésekre, közös célok megfogalmazására és szinergikus elérésére szerződő partnereket.

Szektorális hálózatosodás

Iparág

- Zöld energia
Települések, közösségek, épületek, energia-függetlensége, energia hatékonyság, megújuló energia kombinált használata
- Környezetvédelem
(Veszélyes) hulladék feldolgozása a legélenjáróbb nemzetközi technológiával, erdőgazdálkodás, fafeldolgozás
- Építőipar
Kender-értéktermelő lánc kialakítása, működtetése
- Egészségipar
Balneo- és termáلتurizmus, egészségfejlesztő életmód innovatív módszertanainak, eszközeinek integratív társadalmisítása
- Etno-kulturális sokszínűség
Kultúra, hagyományok, gasztronómia, hagyományos termékek
- Kreatív iparágak

Versenyképesség

- Az innováció, a kutatás új szemléletének CKFI gyakorlati megvalósítása
- Gazdaságfejlesztési szerep felvállalása és sikeres betöltése
- A klaszter-kultúra tudatos fejlesztése és gazdasági sikerek
- A fiatalok, munkanélküliek helyzetbe hozása képzéssel
- Társadalmi fenntarthatóság biztosítása a hagyományos CSR és új (CSV) eszközök segítségével

- Tervezzük innovatív technológia közös adaptálását (veszélyes) hulladék megsemmisítési projektekből

Projektfejlesztési javaslatok

Jó példák, egyedi megoldások, lehetséges együttműködési csomópontok

Bármilyen területen lehet a Kárpát-medencében klaszteresedni, ha a térségek illetve összekapcsolódó szakterületek fejleszthetőek és van hajlandósága a klaszterek vezetőinek az együttműködésre

Együttműködés a nagy lehetőségekkel bíró:

- A hagyományos területek fejlesztésére innovatív megoldásokkal
- A modern ágazatok meghonosítása, kiteljesítése
- A különböző gazdasági és földrajzi területek összekapcsolása
- Tudatos kapcsolódás az EU 2020 stratégia 11 tematikus céljaihoz

Összefoglalás

A Magyarországon, illetve Európában máig megvalósult és működő klaszterek, klaszterprojektek klasztertevékenység tapasztalatai megalapozott tanulságokkal szolgálnak, melyek az együttműködés során megvalósított értékteremtés nyilvánvaló előnyeit, értékeit bizonyítják. Ezen tapasztalatokra építve további klaszterműködés-fejlesztés megalapozott megvalósítására tudunk szakmai támpontokat felvonultatni. Ilyen értelemben is támogathatóvá vált a klaszter-témával való foglalkozás nem csupán néhány tennivaló gyakorlati hasznosságát tekintve, hanem elméleti és modellszerű elemekkel tudtuk segíteni a témában való eligazodás sikerességét.

Az ArchEnerg Klaszter példáján túl a 6. Báthory-Brassai Konferencia klaszter-szekció előadásai és az azt követő egyeztetések, ötletek, javaslatok együttesen elegendő információval szolgáltak nem csupán a 2016. évi rendezvény klaszter-szekciójának munkájához, hanem a konferenciák közötti időszak együttműködési eredményeinek biztosításához is.

Mindezek lehetőséget adnak arra, hogy a szekció résztvevői közös elképzelések és programok kialakításához hasznosítsák a konferencia nyújtotta tapasztalat-átadás lehetőségeit és új projektötletek is születhessenek. Ezt igazolja az a kezdeményezés, melyet Vajda Lajos, a Romániai Klaszterszövetség alelnöke tett meg, és melyet jelen tanulmány szerzői felkaroltak és tovább gondoltak. Ezt a tovább gondolt verziót alkalmasnak láttuk arra, hogy az összefoglalás jövőbeli projekt-területeiként bemutassunk, nevesítsünk és további egyeztetés tárgyául közzé tegyük.

Együttműködési területek, melyekben jövőt látunk a Kárpát-medencei klaszterek világában:

- Térségek természeti erőforrás-gazdálkodása: az erdő, mint érték, fafeldolgozás és famegmunkálás a magas hozzáadott érték mellett megvalósított egyensúlyteremtéssel. (További erőforrás-hasznosító gazdálkodás a térségfejlesztés harmonikus sikeréért)
- Biomasszára alapuló energiahasznosítás, zöld építkezés, passzívház és települések gazdaságosan megvalósított energia-függetlensége
- Vidékfejlesztés, élőfalv, hagyomány-hasznosító mai életvitel, az etno-kulturalitás eszközei és hasznosítási lehetőségek
- Egészség-fejlesztő-, balneológiai-, és wellness-turizmus, gyógyszermentes életvitel kialakítása a prevenció segítségével, valamint a mai technológiai lehetőségek illesztése hagyományokba
- Kreatív ipar, mint az eredeti funkcióba teljeskörűen illeszkedő kiegészítő tevékenység

Köszönet és köszönetnyilvánítás

Legelőször a 6. Báthory-Brassai Konferencia szervezőinek, a korábbi hagyományok lelkes és tudatos ápolóinak szeretnénk megköszönni azt az áldozatos munkát, mellyel a magyarság ügyét szolgálják, s

mely konferencia így (egy szekció segítségével) a magyarság klaszteresedésének is fórumot tudott adni.

A teljes konferencia fáradtságot nem kímélő előadónak és az aktív résztvevőknek is köszönettel tartozunk, hiszen készek voltak a klaszteresedés témáját szervezési és téma befogadási nyitottságukkal támogatni.

Célzott köszönetünk (értelem szerűen) a klaszter-szekció minden lelkes résztvevőjének is szól, ráadásul biztatjuk mindannyionkat, hogy az ott tapasztalt lelkesedés a most már rendszeresnek tűnő, évenkénti találkozásokon túl a közben megvalósítható közös projektek eredménye is támogassa, igazolja vissza hitünket, mely a klaszterek áldásos szerepére vonatkozik.

Referenciák

- [1] Beszédes Nimród Attiláné, Dr. Csata Zsombor, Czimarkó László, Folberth Péter, Garay Éva, Dr. Gurzó Imre, Kolumbán Gábor, Molnár György, Molnár Katalin, Pogonyi István, Szelei Edit, Szivák Gabriella, Dr. Szügyi György: Kárpát-medencei felnőttképzési és hálózatfejlesztési stratégiajavaslat a nemzeti integrációért, Budapest, 2013, Nemzetstratégiai Kutatóintézet és Regionális Tudáshálózatokért Alapítvány, 151.o.
- [2] DFT-Hungaria, Operatív Programok: Klaszterek értékteremtési lehetőségtára 2014-2020, 2014, palyazat.gov.hu
- [3] Dr. Petra Püchner, Nina Fritz M.A., Verena Neubauer M.A., Christoph Reiss-Schmidt, Bernard Schauer, Antonio Bonaldo, Helene Fuser, Mariaceleste Prior: New Cluster Concepts for Central Europe- and Beyond Activating the Role of Clusters in View of Emerging Industries and Cross-sector Themes, Stuttgart, 2014, New Cluster Concepts for central Europe
- [4] Endre Gedai, László Á. Kóczy, G. Meier zu Köcker, Zita Zombori: Cluster Games II, About Cooperation, Selfishness and Joint Risks in Cluster, Berlin, 2015, Institut für Innovation und Technik
- [5] Michael E. Porter, Mark R. Kramer: The Big Idea Creating Shared Value, 2011 January-February Harvard Business Review
- [6] Shophie Hantsch, Helmut Kergel, Michael Nerger, Thomas Lämmer-Gamp, Sara Morin Müller, Dr. Gerd Meier zu Köcker, Berlin, 2013, European Secretariat for Cluster Analysis (ESCA), VDI/VDE Innovation + Technik GmbH
- [7] Thomas Lämmer-Gamp, Gerd Meier zu Köcker, Michael Nerger: Cluster Collaboration and Business Support Tools to Facilitate Entrepreneurship, Cross-sectoral Collaboration and Growth, 2014, Enterprise and Industry
- [8] Thomas Lämmer-Gamp, Helmut Kergel, Michael Nerger: Cluster organisations in Europe – insights from Bronze and Gold Label assessments, Berlin, 2014, European Secretariat for Cluster Analysis (ESCA), VDI/VDE Innovation + Technik GmbH
- [9] Working Group 2 of ECEI (VDI/VDE Innovation + Technik GmbH, University of Navarra/IESE Business School, Clusterland Oberösterreich GmbH, MFG Baden-Württemberg mbH, CDIF – France Clusters: European Cluster Excellence Initiative (ECEI): The Quality Label for Cluster Organisations (Cluster Management Excellence Label GOLD – Proven for Cluster Excellence) Criteria, Processes, Framework of Implementation 2013